

Published by Triglav Club Limited
FOR SLOVENIANS IN AUSTRALIA

YEAR — LETO 9

FEBRUAR 1979

No. — ŠTEV 37

OTON ŽUPANČIČ (1878 — 1949)

Rojen je bil 23. januarja 1878 na Vinici v Beli krajini v sorazmerno premožni trgovski družini. Čez nekaj let so se preselili v daljen Dragatuš, od Vinice, nekaj kilometrov oddaljen, kjer je dve leti obiskoval osnovno šolo. Ker pa je bil bister učenec, so se starši odločili, da ga bodo izšolali. Poslali so ga v Novo mesto, kjer je nadaljeval osnovno šolo. V Novem mestu se je tudi vpisal v gimnazijo, čez tri leta pa je prestopil na gimnazijo v Ljubljano. Preživljanje rane mladosti v treh narečnih področjih je povzročilo temeljito poznavanje slovenskega jezika pa tudi narodnih navad in običajev ter ljudskega pripovedništva, kar mu je v kasnejšem življenju dajalo navdih za najrazličnejše pesmi. Pesnik pravi sam, da "Teh krajev ne pozabi, kdor se svetlobe njih je nasesal". Zaradi gospodarskih težav se je v Ljubljano preselila vsa Župančičeva družina, kjer je poslej živel v zelo skromnih razmerah. Tu je mladi Oton srečal Janeza Evangelista Kreka, čigar napotki so mu koristili pri njegovem začetnem literarnem delu. Prve njegove pesmi so bile natisnjene v mesečnikih "Vrtec" in "Angelček", nato pa še v "Domu in svetu". V času njegove mature je pribeležil prvič njegovo pesem tudi Ljubljanski zvon. Še v istem letu se je vpisal na dunajsko univerzo kot študent zemljepisa in zgodovine in je prenehal sodelovati s katoliškimi časopisi. V tem času je doživel tudi prvo ljubezensko razočaranje, kar je poglavitna vsebina njegove prve pesniške zbirke "Časa opojnosti" (1899). Ta zbirka še ne vsebuje mnogo zrelih stvaritev, toda ob izidu te zbirke so že nastajale njegove prave pesmi kot "Pesem mladine", "Vseh živih dan" in podobne. V tem času Župančiča silovito pretreseta smrti obeh prijateljev Ketteja in Murna, in v pesmih posvečene Murnu (Manom) je že pokazal njegov lasten slog in izraz. Pesmi te dobe je zbral v knjigi "Čez plan", ki je prva pristina zbirka njegove prekipevajoče mladosti.

Po študijah na Dunaju je bil pri vojaki (1902 — 3), nato pa

je nekaj časa živel v Ljubljani, kjer je bil tudi instruktor obeh Tavčarjevih sinov. Leta 1905 se je odpravil v Pariz, kjer se je ukvarjal z slokarstvom, a se je še istega leta odpravil zopet na Dunaj, kjer je ostal do leta 1907. Tedaj je postal vzgojitelj mlade grofiča in preživel s to aristokratsko družino tri leta. Z njimi je živel v raznih krajih v Avstriji in na Bavarskem. V tem času je nastala nova pesniška zbirka Samogovori (1908), knjiga zrele moškosti, in knjiga, v kateri je izšla znamenita Duma, pesnitev domovinskega čustva, s katerim pesnik presoja naš patriotizem in usodo slovenstva zaradi trajnega in neustavljivega izseljevanja. V tej knjigi se je razgledani pesnik prvič resno lotil vprašanja svoje domovine in svojega naroda. Naslednje leto je izšla zbirka veselih otroških pesmi "Lahkih nog naokrog".

Leta 1910 pa se je pesnik dokončno vrnil v Ljubljano. Preživljal se je s prevajanjem in 1. 1912 postal dramaturg Ljubljanskega gledališča. S svojim vplivom je spremenil odrski jezik. Naletel pa je na nasprotovanja in zapustil je gledališče, da ne bi bil prisiljen ravnati drugače, kot je bil prepričan. Nato so ga imenovali za ljubljanskega mestnega arhivarja.

Ker je imel stalno zaposlitev, se je poročil. Leta 1914 je prevzel uredništvo Slovana, kjer je izdal preroško pesem "Dies irae". V poletju pa je nato izbruhnila prva svetovna vojna.

Kot sad pesnikovega družinskega življenja sta otroški knji-

gi "Sto ugank" in "Ciciban" (1915). V našo mladinsko literaturo sta vnesli nove umetniške kriterije.

Ko je leta 1917 postal urednik Ljubljanskega Zvona, je z vso pozornostjo spremljal svetovne dogodke, posebno še nastajanje nove države Jugoslavije. V tem času so nastale njegove najmočnejše domovinske pesmi kot "Naše pismo", "Naša beseda" in "Zelena čelada". Pesmi iz te dobe je izdal leta 1920 v knjigi "V zarje Vidove".

Ob razpadu Avstro-Ogrske je nastala nova država Jugoslavija, država Slovencev, Hrvatov in Sr-

(Nadaljevanje str. 2)

ZAHVALA "JADRANU"

V imenu narodno zavednih rojakov širom Avstraliije, predvsem pa v imenu organizacij, ki še vedno smatrajo Slovenijo za svojo matično domovino, pošiljamo najlepše pozdrave in dobre želje za napredek in uspeh pri nadaljnjem delu bratski organizaciji SLOVENSKEMU P. SOCIALNEMU KLUBU JADRAN

s prisrčno zahvalo za trud in žrtve, ki jih je njihova skupnost doprinesla v zvezi s pridobitvijo Župančičevega spomenika. Z nami so zdaj CANKAR, PREŠEREN in ŽUPANČIČ; trije velikani slovenske besede, tri skale slovenske narodne zavesti!

Hvala Ti, "JADRAN". Ponovno si dokazal svetu, da je tudi v majhnih velika moč. Le volje je treba!

Triglavska skupnost
Sydney.

PRISRČNO DOBRODOŠLICO
delegaciji
SLOVENSKE IZSELJENSKE
MATICE:

podpredsedniku
Marjanu OSOLNIKU,
mojstru, kiparju
Zdenku KALINU
in "mravlji"
S.I.M. Gabi HEIMER.

SPOMENIK OTONA ŽUPANČIČA
— SIMBOL DOMOVINSKIH
ČUSTEV

Odkrivanje spomenika velikemu slovenskemu pesniku Otonu Župančiču v dalji Avstraliji je izraz tistih domovinskih čustev, ki jih začetno šele tedaj, ko se znajdemo v tuji deželi, stran od vsega tistega, na kar je naše srce resnično navezano. Hrepenenje po vsem tistem nas v tujini spremlja v našem vsakdanjem življenju in zato venomer iščemo tekočo okolje, kjer smo temu hrepenenju najbliže.

Takšen kraj je za mnoge klub Jadran. V svoji preprosti domačnosti je čudovito zatočišče naših ljudi, kraj, kjer se pozabi na tujino. Jadran pa je že od ustanovitve povezan z domovino, kar še posebej vzbuja našo slovensko samozavest. Ob tej povezavi čutimo, da še vedno pripadamo narodu, odkoder izhajamo, in pa, da nas narod v domovini še vedno upošteva kot del svojega narodnega telesa. Z odkrivanjem spomenika pa ne bomo samo izrazili pripadnosti naši rojstni domovini, ampak bomo tudi poudarili, da smo trdno odločeni, da takšni ostanemo tudi vnaprej.

Ob odkrivanju Župančičevega spomenika pa se spominjamo še dveh spomenikov v Avstraliji: Cankarjevega in Prešernovega. Vsak zase nas bo poslej s svojo veličino spominjal na tri pomembne dobe v borbi slovenskega naroda za obstoj in za enakopravno uveljavitev med ostalimi narodi. Prešeren je dokazal, da Slovenci lahko obstajamo kot enakovredni kulturni narod, Cankar je za slovenski narod nakazoval domovino, kar se je tudi uresničilo, Oton Župančič pa nas vodi v duhovne lepote in vrednote te slovenske domovine, za katere je vredno živeti in jih tudi braniti. Ob mislih na te duhovne velike nam je slovenstvo še lepše in še bolj dragoceno. V njih vidimo celotno slovenstvo. Ob njih smo prepričani, da bomo Slovenci obstali in živeli svobodno življenje, enakovredno vsem ostalim narodom, dokler bo človeštvo obstajalo.

Za nas v Avstraliji, kjer se različni narodi z vsega sveta zlivajo v nov "avstralski" narod, pa nam bodo domoljubne in resnicoljubne misli naših vlemož v oporo, da se bomo tudi tu enakovredno uvrstili med ostale. Preko nas bodo drugi spoznavali našo rojstno domovino Slovenijo in Jugoslavijo. In kakor jim jo bomo mi prikazali, tako jo bodo cenili.

Župančičev spomenik je torej dragoceno dopolnilo k našemu slovenskemu življenju v Avstraliji. Prisotnost Župančičevih misli nas bo vodila v duhovne lepote našega naroda. In ne samo nas, ki se zbiramo na Jadranu, ampak vse Slovence, katerim je rojstna domovina pri srcu in se veselijo njenega napredka. Predvsem pa bo vspodbuda mlademu slovenskemu rodu, saj jim bo spomenik vzbujal zanimanje za tiste poljane, za katere se je Župančič z bolečino v srcu bal, da jih sin izseljenca ne bo več poznal...

S. Petkovič

OTON ŽUPANČIČ...

bov. Takrat so Slovenci prvič živeli v svoji državi. Izgubo Koroške in Primorske pa je dolgo in globoko preboleval. Nove države, ki mu je pomenila narodno svobodo, pa se je z vsem srcem oklenil, čeprav je bil slovenski položaj še zelo nejasen. Zaradi te svobode pa je bil pesnik pripravljen videti v blagi luči vse, česar smo bili Slovenci deležni po zaslugi čaršijskih mogotcev in njihovih slovenskih slug.

Leta 1920 je Župančič zopet postal dramaturg v Slovenskem narodnem gledališču. V tem času se je še posebno posvetil prevajanju in tako je z mnogimi prevodi približal Slovincem največje svetovne gledališke pisatelje. V tem času je tudi dokončno vpeljal v gledališče njegova pravorečna načela in napisal tragedijo v verzih "Veroniko Desenisko" (1924). Nato pa je obmolnil skoraj za deset let.

Leta 1934 je izšel "ostrniški" ciklus, v katerem polemično obravnava slovenstvo. Opažati je bilo, da je njegova avtoriteta po nastanku Jugoslavije pričela pojemati, ker se ni zadosti zavzemal za slovensko vprašanje v novi državi.

Ko je bila leta 1938 ustanovljena Slovenska Akademija Znanosti in umetnosti, je bil Oton Župančič imenovan med prvimi za rednega člana. Zaradi njega je bil ustanovljen institut za slovensko kulturo, katerega vodja je tudi postal. V tem času pa sta nemški in italijanski fašizem že grozila z vojno, ki se je kmalu za tem tudi pričela. Napadena in okupirana je bila tudi Jugoslavija, kjer so okupatorji naleteli na silovit spontan odpor. Tri tedne po zasedbi je bila ustanovljena Osvobodilne Fronta slovenskega naroda in Župančič je bil o njenem delu in ciljih že od vsega začetka obveščen. Z vsem srcem je pozdravil naš osvobodilni boj, kateri mu je dal novih pesniških moči in usoda Slovencev in Jugoslavije mu je postala velika pesniška tema. Moralno obtožuje mogotce zaradi njihovega brutalnega razaranja z ljudmi in narodi in oborožen odpor proti okupatorju mu je edina vredna odločitev. Tem čustvom je posvečena vsa njegova poezija, s katero se je lahko kot že bolehní pesnik boril proti sovražniku. Skozi vojni čas je vse bolj bolehal, usoda pa mu je bila vseeno naklonjena. V imenu slovenskega naroda je namreč pozdravil slovensko vojsko, ko je vkorakala v osvobodno glavno mesto Slovenije, v Ljubljano. Dočakal je priključitev Primorske in novo Jugoslavijo, državo enakopravnih narodov, takšno domovino za svoj narod, o kateri je hrepenel od začetka svoje zrelosti. Doživel je potrditev svoje vere v svoj narod.

Po vojni je izdal svojo zadnjo pesniško zbirko "Zimzelen pod snegom", ki v glavnem obsega njegove pesmi iz medvojne dobe. Pred njegovo smrtjo pa je izšlo še nekaj zbirk njegovih del, ki pa jih ni več sam izdal. Umrli je junija 1949 spotovan in v narodnostnem čustvu zadoščen. Njegova literarna zapuščina pa obsega ogromen del predragoc-

ZANIMIVOSTI DOMOVINE

POHVALA LETALIŠČU
NA BRNIKU

— Po ocenah Mednarodne federacije civilnih pilotov in specializirane agencije Združenih narodov o varnosti letališč v svetu so med sedmimi jugoslovanskimi letališči dobili visoke ocene "Surčin" v Beogradu, "Pleso" v Zagrebu in letališče "Ljubljana" na Brniku, ki sedaj po rekonstrukciji sodi med najsodobnejše opremljena, s tem pa tudi med najbolj varna za vzletanje in pristajanje.

Piloti so letališča ocenjevali s črnimi, rdečimi, in oranžnimi zvezdicami. Črne zvezdice, ki označuje, da je letališče nevarno za normalen potek prometa in pomankljivo opremljeno, ni dobilo nobeno jugoslovansko letališče. "Reka", "Pula" in "Split" so ocenjeni z oranžno zvezdico, kar pomeni, da so letališča kljub opremi neprijetna za vzletanje in pristajanje. V oceno so zajeti prisotni vetrovi, položaj in kvaliteta steze, bližina oziroma oddaljenost hribov ali morja, možnost propustnosti in gostote letal itd.

Med sedmimi letališči, ki so bila ocenjevana, je najslabšo oceno, rdečo zvezdico, prejelo letališče v Dubrovniku, ki v turistični sezoni sprejme in odpravi celo po 70 letal dnevno. Dubrovnik nima aparatur za določevanje oddaljenosti letal in smeri leta, ki nosijo mednarodne oznake DME in VOR ter omogočajo pilotu, da v vsakem trenutku točno določi svoj položaj, kontroli na zemlji pa, da letala drži v varni razdalji.

NOV DIJAŠKI DOM
V TOLMINU

— Tu so odprli nov dijaški dom, ki so ga poimenovali po Svetozarju Markoviću. Srbija je namreč prispevala dve tretjini sredstev za novi objekt v okviru solidarnostne pomoči jugoslovanskih republik in pokrajin potresnemu območju v Posočju. V domu je 81 tri posteljnihi sob, knjižnica, večnamenski prostor, vrednost vseh del presega 32 milijonov dinarjev.

LJUBLJANA JE DOBILA
KREMATORIJ

— Na Dan mrtvih 1. novembra je Ljubljana na Žalah dobila nov objekt — upepeljevalnico mrtvih. Nov poslovitveni objekt se bo imenoval Navje, kar je v stari slovenščini pomenilo "kraj, kamor se odhajale duše umrlih". Vendar je ta objekt šele prva faza v oblikovanju "velikih Žal",

nega slovenskega kulturnega zaklada, iz katerega je naš človek črpal moč v borbi za narodni obstanek, za obstoj na našem koščku zemlje, in v borbi za enakopravnost z ostalimi narodi. Njegova dela bodo ostala neizčrpen vir moči narodu, katerega, je ljubil in h kateremu je pripadal ter mu dal vse tisto najplemenitejše, kar pesnik takšnih obsežnosti premore.

(Po knjigi Josipa Vidmarja
Znameniti Slovenci)

ki so zamišljene kot velik javni park, v katerem se bodo ob sprehajalnih poteh nizala grobna polja, spominska obeležja in objekti. Ta zamisel, ki prekinja nit tradicionalnega, zastarelemu gledanju na smrt in odnos do mrtvih, pa se začena uresničevati prav z novimi poslovitvenimi objekti, še posebno z upepeljevalnico. Z njimi se spreminjajo tudi tradicionalni pogrebni obredi. Objekt Navje je arhitekonsko preprost in nevsiiljiv, z odprto arhitekturo poslovitvenih dvoran pa je vkomponiran v zeleno pokrajino in odet z zemljo.

ZMAGA
DEMOKRATIČNIH SIL
V TRSTU

— Vse demokratične stranke enotno soglašajo na ugotovitvi, da sedanji občinski odbor "Liste za Trst" ne ustreza potrebam Trsta in željam ter zahtevam večine tržaškega prebivalstva. To je bistveni del resolucije, ki so jo po več kot osmih urah razprave, izglasovali predstavniki vseh strank ustavnega loka, to je komunistov, socialistov, socialdemokratov, krščanskih demokratov, republikancev in slovenske skupnosti. S to resolucijo demokratične stranke tudi dejansko pozivajo župana Cecovinija, naj odstopi.

Proti tej resoluciji so glasovali svetovalci "Liste za Trst", neofašisti, radikali in predstavnik gibanja za neodvisnost svobodnega tržaškega ozemlja, vendar pa so ostali v manjšini.

Cecovinijev odgovor na to zahtevo je bil aroganten, rekli bi celo nesramen. Kljub temu, da je večina jasno zahtevala njegov odstop, je dejal, da sploh ne namerava odstopiti, ker mu tega zakon ne veleva. Mehanizem, ki ga predvideva zakon, namreč obvezuje odbor, da mora odstopiti samo v primeru, če nima večine pri glasovanju o proračunu, ki pa bo šele spomladi prihodnjega leta. Če hoče Cecovini vztrajati, lahko torej vlada še nekaj mesecev, vprašanje pa je, če mu bo to uspelo, ker ne razpolaga z večino in mu torej ne bo uspelo odobriti sklepov, ki jih bo predlagal.

Mimo te ugotovitve in mimo ugibanj, če bo Cecovini odstopil ali ne, pa pomeni seja veliko zmago demokratičnih sil, ki so končno premostile ideološke diskriminacije in soglasno posegle v obrambo Trsta in v razvoj tržaškega gospodarstva, proti reakcionarni "list za Trst", ki za to mesto ne more predstavljati bodočnosti, ampak le pogrevanje preteklosti, in to najsramotnejših let tržaške zgodovine, stališč, ki jih reakcionarni in mečanski krogi pri "listi" še danes zastopajo.

USPEŠNE JUGOSLOVANSKE
LADJEDELNICE

— Le malo držav z razvitim ladjedelstvom ima spričo splošne pomorske krize toliko naročil za gradnjo ladij kot Jugoslavija. Zmogljivosti jugoslovanskih ladjedelnic pri 65 naročenih ladjah so trenutno celo odlično iz-

koriščene.

Razen dveh ladij, ki sta naročeni za leto 1981, bodo ladjedelnice kupcem iz Jugoslavije, ZSSR, Indije, Kitajske, Nigerije, Sudana, Bangladeša, Liberije in Turčije vse ladje, ki so jih kupci naročili do danes, dostavile do konca desetletja.

Med jadranskimi ladjedelnicami, ki zdaj gradijo 65 ladij z več kot milijon ton nosilnosti, ima največ dela puljski "Uljanik", kjer gradijo 22 ladij s skupno nosilnostjo 312.000 ton. Druga je ladjedelnica "Split" z 19 ladjami s skupno nosilnostjo 290.000 ton, tretji pa "3. maj" s 15 ladjami z nosilnostjo skoraj 200.000 ton.

Poglavitna značilnost novih naročil so ladje z manjšo nosilnostjo. Prihodnje leto bodo na primer ladjedelnice dostavile 25 ladij s skupno nosilnostjo 423.500 ton, leta 1980 pa 26 ladij, le da bo njihova nosilnost za polovico manjša.

OTVORITEV PARTIZANSKE
MAGISTRALE V
BELI KRAJINI

— Ko so se partizani med NOV borili na ozemlju Bele Krajine, Roga in Suhe krajine so obljubljali, da bo po osvoboditvi od Bele krajine, prek Semiča, Črmošnjic, Soteske, tja proti Žumberku peljala moderna cesta, ki ji bodo rekli Partizanska magistrala. Zdaj se je uresničil ta sen, obljuba partizanov. Franc Leskošek-Luka, prvi komandant narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov je na svoj način, kot nekdanji kovinarski delavec z varilnim aparatom prerezal slavnostni trak in tako odprl partizansko magistralo od Soteske do Adlešičev, pravzaprav del od Podturna do Ručetne vasi v dolžini 18 kilometrov, cesto, ki ji po tem, skozi kakšne zgodovinske kraje teče, ni enake na Slovenskem.

Na Slovesnosti je spregovoril tudi Janez Vipotnik, ki je med drugim dejal:

"Zlasti mi, nekdanji borci, smo dolžni visoko dvigniti svoj glas proti vsemu tistemu, kar je krivično in prizadeva ljudi v medsebojnih odnosih. Včasih je lahko tudi črka zakona, suho uresničena, v nasprotju z našim proglašenim humanizmom.

Tudi nas, partizane, čaka na tem področju še veliko dela pri razvijanju tovariške pomoči, kadar so jo ljudje potrebni. Da nas civilizacija ne bo odtuževala, marveč združevala na tistih načelih tovarištva in prijateljstva, ki smo jih v partizanskih časih postavili na prvo mesto. In odpravljanje krivic tudi v naših lastnih, borbenskih vrstah, lahko izloči včasih neprijetne politične posledice."

"TRIGLAV" is published by
TRIGLAV CLUB LIMITED
Lot 19 A Bibby's Rd., St. Johns Park,
N.S.W., 2176.
This issue has been edited by:
J. ČUJEŠ, 44 Ryrie Rd.,
Clemton Park, N.S.W., 2206.
Printed by Mintis Pty. Ltd.
Burwood Rd., BELMORE, N.S.W.

GLAS

JADRANA

SREČA, SOLZE, PESEM...

(Ob obisku jugoslovanske ženske teniške reprezentance na Jadranu.)

Težko pričakovane jugoslovanske teniške igralka Mima Jaušovec, Lea Degen, obe iz Maribora in Nina Del Mestre iz Splita ter voditeljica ga. Lea Haburek prav tako iz Maribora so le prispele še v pravem času na mednarodno žensko teniško tekmovanje v Melbourne. Zaradi slabega vremena v Beogradu so potovale pet dni namesto dva in to preko Rima, Londona in Amsterdama. Kljub temu pa so se po mnenju mnogih uvrstile zelo dobro.

Člani Jadrana smo se še posebno veselili njihovih uspehov. Učiteljica ga. Ivanka Škof se je zaradi svojih šolskih otrok še posebno prizadevala, da bi jih povabila v klubske prostore. Dogovorila se je s predsednikom Ko-ordinacijskega odbora jugoslovanskih organizacij za Victorijo, da bodo, če bo le mogoče, v soboto 2. decembra obiskale Jadran. Ob napovedanem času je bila na Jadranu zbrana prečejšnja množica otrok in odraslih in vsi so nestrpno čakali na sporočilo, da so proste. Otroci so jih čakali kar na cesti pred vhodom. In ko so prispele, je bila sreča nepopisna. In ne samo otroci, tudi odrasli! Ker so dekleta zastopnice domovine, čeprav samo v športu, je pomenilo nam, kakor da nas pozdravlja domovina. Za spomin na ta obisk so vse prejele medvedke. Najprej so se morale podpisovati na slike, saj otroci niso mogli več zdržati. Kmalu pa se je oglasila pesem. Najprej je zvenela nekam otožno, kakor da bi vsakdo ob tem petju z nekim hrepenenjem mislil na svoje v domovini in na rojstno vas. Pamagale so tudi obiskovalke. Splitčanka Nina, ki je stalno držala medvedka v naročju ali na mizi pred seboj, se morda ni takoj počutila zadosti domače. Ko so pa prav zaradi nje zapeli pesem Plovi, plovi, duboko je more, so se ji po oči kar zasvetile, nato pa je začela prepevati tudi sama. Za spomin jih je slikala.

Ob slovesu, samo po treh pri-srčnih urah, so imele solze v očeh, posebno njihova voditeljica ga. Habunek. Čeprav je bil njihov prihod v Melbourne zaradi športa, jim bo gotovo srečanje z rojaki na Jadranu ostal v lepem spominu. Morda bodo nekoč začutile, da smo s pesmijo, posebno ob slovesu, prikrivali solze. Srečanje z njimi je bila živa povezava z domovino.

Hvaležni smo vam za obisk!

SRČNE VEZI Z DOMOVINO

Tisti, ki ljubijo svojo domovino, cenijo tudi napore tistih izseljencev, ki ohranjajo in negujejo narodnostno izročilo, katerega so prinesli s seboj. Takšna je zagotovo ga. Lea Hubanek, vodja jugoslovanske ženske teniške reprezentance, ki je decembra lani obiskala s celotno skupino tudi naš klub Jadran. To smo spozna-

li ne le po ganljivem slovesu, pač pa tudi po pismu, ki ga je poslala iz domovine. V pismu pravi:

Draga Ivanka! Zahvaljujem se Vam in vsem v slovenskem klubu Jadran, ki ste nam priredili nepozabne trenutke v Avstraliji. Nikjer do sedaj nismo doživele tako toplega in pristranskega sprejema kot v Vaši sredini; bivanje med Vami nam bo ostalo v globokem in najlepšem spominu.

Bila sem ginjena do solz, ko sem videla Vašo veliko ljubezen do svoje lepe domovine. Storili ste košček te naše prekrasne Slovenije in Jugoslavije tu daleč v tujem svetu! Gojite slovensko besedo, slovensko pesem, čeprav ste mnogi že dolga leta tako daleč. Zdrave in globoke so Vaše korenine slovenstva. Čestitam Vam k Vašemu delu in k Vaši skrbi in trudu, da ostanete NAŠI! Če lahko doprinesem vsaj delček k temu, da Vam bo domovina še bližja, bom to vedno z veseljem storila, samo povejte mi, če lahko kdaj koli kaj pomagam.

Tako bi Vas rada vse objela, prijela za roke in odvedla domov — v okrilje naše tako lepe domovine. Naš narod si je v vojni z neizmernimi žrtvami priboril svobodo, prebredel je tudi težko ekonomsko krizo, ki je poglajala mnoge naše v svet za kruhom. Danes so razmere pri nas vse boljše in boljše. Mnogi se sedaj vračajo za stalne, mnogi pa za enkrat le za praznike in dopuste. — Tudi Vas vse kliče domovina, da se vrnete v njeno okrilje.

Draga Ivanka, če Vas bo kdaj pot nanesla v Jugoslavijo, ste v mojem domu vedno dobrodošla.

Prisrčen pozdrav vsem, predvsem pa Vam!

x x x

Tudi Mima Jaušovec nam je poslala najlepše novoletne želje in pozdrave.

MLADI ANSAMBEL
"TRIGLAV"

V Melbourne je kar enajst slovenskih glasbenih ansamblov, ki razveseljujejo ne le Slovence, pač pa tudi druge srednje Evropejce. Ansambel "BLED" obstoja že devetnajst let, najmlajši "TRIGLAV" pa le kakšne dve leti. "TRIGLAV" bo z veseljem nastopal tudi na Župančičevih svečanostih v klubu Jadran.

Člani ansambla "TRIGLAV" so stari med enajst in štirinajst let. Vodja ansambla je Denny Simčič, ostali člani pa so John Smrdelj, John Barič, John Feretič in Paul Brožič. Njihov prvi glasbeni vzgojitelj je bil g. Franc Hartman, ki je poznan glasbeni delavec med slovensko mladino, saj je spravil "na pot" že nekaj drugih slovenskih ansamblov.

Mladi ansambel je imel prvi nastop prav pri klubu Jadran. Sedaj nastopa enkrat mesečno in to pri različnih društvih, poleg tega pa ima še redne vaje. Mnogokrat igrajo tudi v Nemško-Avstrijskem klubu, pa tudi pri drugih narodnostnih društvih, vedno in povsod pa kot slovenski an-

sambel "TRIGLAV".

Da bi nas dolgo razveseljevali! Njihovim staršem pa iskrena hvala, saj brez njihove pomoči ansambel na bi zmogetl.

ETNIČNI RADIO 3EA

Dvajsetminutni sporedi slovenskih društev so bili po odredbi vodstva Radia 3EA ukinjeni. Razlog za to je v tem, da so uredniki oddaj sedaj plačani za svoje delo, s tem so pa vezani na okvirna določila, ki so enaka za vse. Društva bodo po novem prispevala samo gradivo in to le po predhodnem dogovoru. S tem v zvezi je naš klub že prejel pismo sporočilo od direktorice jugoslovanskih oddaj ge. Kathy Kerry, s katerim nas vabi k sodelovanju v okviru teh novih pravil.

Za sporede kluba Jadran so skrbeli najprej Branka Jelenič, nato Ivo Valenčič in najdalj časa Fanika Natlačen. V imenu kluba vsem prisrčna hvala!

PEVSKI ZBOR

Tudi pevski zbor Jadran se skrbno pripravlja na klubske svečanosti, katerim bo dodal pomemben delež. Odkrivanje spomenika si brez zbora kar ne moremo predstavljati. Kakor smo izvedeli, je zbor postal poznan tudi že v Sloveniji. Pred božičnimi prazniki so posneli šest pesmi na trak in jih poslali Slovenski Izseljenski Matici v Ljubljano kot Jadranov novoletni pozdrav rojakom v domovini. Tako so v Sloveniji lahko slišali prelepo petje našega zbora.

KNJIŽNICA SREČKA
KOSOLEVA NA JADRANU

Člani Jadrana, posebno učenci slovenske dopolnilne šole, so že dalj časa pogrešali knjižnico, v kateri bi si izposojali knjige in si ob njih bogatili znanje. Zaradi tega se je odbor kluba odločil, da bo v okviru klubskih prireditev ob odkrivanju spomenika svečano odprl tudi lastno knjižnico, imenovano po pesniku slovenske Primorske Srečku Kosovelu. Nekaj knjig je že zbranih, darovali so jih člani, precej pa jih je na poti iz Slovenije, katere nam je podarila Slovenska Izseljenska Matica, Vsem darovalcem, posebno pa Slov. Izseljenski Matici prisrčna hvala.

ŠPORTNA TEKMOVANJA V
POČASTITEV ODKRIVANJA
SPOMENIKA

Vodja športnih tekmovanj g. Drago Vlah s klubskimi športniki vneto pripravlja športna igrišča in naprave. Z mladinsko skupino bo organiziral meddruštvena tekmovanja za pokal Otona Župančiča. Tekmovali bodo v odbojki, vlečenju vrvi, brcanju žoge v cilj in biljardu. Za Jadran bo tekmovalo čez dvajset mladincev.

Tekmovanja v balinanju pa bo organiziral in vodil g. Frenk Iskra, sedanji predsednik Slovenske balinarske zveze za Viktorijo. Tudi balinarji bodo tekmovali za pokal Otona Župančiča. Zaradi pomanjkanja časa pa bodo tekmovanja, žal, omejena le na eno igro za vsako skupino. Teh tekmovanj se bodo udeležili tudi balinarji iz Sydneya in Canberre.

ČLANI SLOVENSKEGA
PEVSKEGA ZBORA JADRAN

Prvi tenorji:

Vladimir Trampuž (pevovodja), Emil Galčič, Stanislav Rutar in Ivan Burlovič.

Drugi tenorji:

Franc Iskra, Rude Jaksetič, Ivan Kutin, Alojz Kumar in Anton Iskra.

Prvi basi:

Franc Senkinc, Milan Iskra, Ivan Valenčič, Marjan Vihtelič, Ivan Iskra in Anton Poklar.

Drugi basi:

Franc Likar, Pavel Gustinčič, Franc Tomšič, Anton Volk, Ber-to Bačič, Emil Vadnal in Hugo Polh.

DROBNE ZANIMIVOSTI

Po mnenju članov Jadrana je letošnji koledar Slovenske Izseljenske Matice izredno lep ne le po izgledu, ampak tudi po vsebini. Koledar se lahko kupi na Jadranu.

x x x

Klub Jadran se bo s svojimi slovenskimi narodnimi nošami udeležil spreveda na MOOMBY, folklorni prireditvi vseh etničnih skupin v Victoriji. Udeležba na tej prireditvi je v sklopu ostalih jugoslovanskih skupin, ki so povezane preko Jugoslovanskega Co-ordinacijskega odbora.

OTON ŽUPANČIČ 1878 — 1949

Many a mighty fortress was built by man trying to defend himself from outside enemies. Ours is a small country, and physically we are, so to speak, at the mercy of the wolves. The Slovene fortress consists in its culture, this was our bulwark for ages past against all invaders.

The wolves came, exploited us and tortured us. Great numbers of us were forced to leave our land and migrated to the four corners of the Earth in search of a livelihood.

Slovenia has given birth to many a poet, a great deal more than its small numbers of inhabitants might justify. To quote the Slovene-american writer Adamič: "in Slovenia, after farming, the biggest industry is culture."

Presern was our greatest of many poets, but it is Župančič that we migrants, see as our Poet.

"Where are you native land? Here in the fields
beneath the Triglav? Among the Karavanks?

Among the furnaces and the mines
beyond the seas — you who know no bounds?"

thus our Poet asks in anguish. He himself experienced loneliness in foreign lands in search of sustenance which in his own land he was unable to obtain. In his melodious rhymes we identify ourselves when he says:

"In the world they go, and foreign lands may boast
of their hands' work and of their skill..."

Indeed he thus speaks about you and me. Blessed you be bountiful Australia for welcoming us and giving us sustenance, but rightly too, you can boast of our hands contribution to your growth. You might have been generous to us, but the sweat of our brows and our calloused hands more than repay your generosity.

Last year we celebrated the centenary of Župančič's birth. It was the little village of Vinica, in the Bela Krajina, that witnessed his first cry and it was to Vinica that his thoughts returned again and again when earning his bread in foreign lands. The same as our thoughts keep returning to our individual little villages.

He who trod the same steps heavy in alien lands as we do, only he is capable of expressing what we felt when we were taking that bitter road for the first time. In his poem "The train" Župančič cries out for all of us:

"Domovina daj mi roko
ne beži, ostani pri meni...
kot demon vlak z menoj gre v noč..."
"Motherland, give me your hand,
don't run, stay with we...
like a demon, with me on it
the train disappears in the night."

The train taking him from his native land, to distant places, becomes for him a menacing monster. How well do we all remember that heavy feeling in our hearts at our own departure.

In his life span of 71 years Župančič was very prolific in his output.

On the occasion of his 50th birthday in 1928, by then already famous and revered through the country, we have this description from Adamič of the celebrations: "In the year 1928 Oton Župančič, our most outstanding living poet has celebrated his 50th birthday and on this occasion, which was a holiday for the whole country, he was visited by one hundred delegations from all over Slovenia. The majority of these delegations were composed of farmers, amongst which some came from the most distant mountain villages. All brought gifts. The women bringing beautifully handmade articles. Some brought bags of potatoes, hams, sausages and other farm produce. Most of them brought him money, which they had collected through their village committees. Regional choirs came to sing under his windows. Student quartets from Ljubljana came to sing his own songs." (Adamič 1934).

The above as a glimpse of Župančič's popularity and the love and appreciation of his own people towards him.

Poet, playwright, translator. He translated 15 Shakespearean plays into Slovene, and works by Charles Dickens, Wilde, Moliere, Schiller etc.

His poetry ranges from love lyrics and humorous or satirical to delightful children's poems. His Ciciban is a friend of every Slovene child.

During the dark years of the last war Župančič did what he could for his people fighting in the forests and mountains against the Nazi scourge.

Even when everything seemed doomed he refused to give up hope.

In his poems he castigated the local collaborators:

"While underfoot they trample human right,
and truth is now a prey to scorn and spite;
while perfidy is honoured by one's kin,
and love of freedom is a crime, a sin;
while those above us spread discord, unrest,
and pious fools preach fratricide with zest;
love, like a waif, without a hearth or home
from door to door must a beggar roam;
while violence and treason hold their sway,
man's pride, like wormy fruit, is thrown away,
I feel within a prison foul we rot —

And death cannot be worse than such a lot."

It is with pride and deep felt gratitude towards him that we Slovene migrants in Australia and in particular the members of the "Jadran" club are going to unveil his image cast in bronze. This image so masterfully sculpted by the doyen of Slovenia sculptors: Kalin, whose presence at the unveiling will be an added honour for all of us.

And on that day the Poet question:

"Where are you, native land?..."

will be answered by the multitude present: Here too by the right earned with our sweat, but especially alive in our hearts is a piece of Slovenia alive and thriving.

(V.Z. Breclj)

Z VLAKOM

(Oto Župančič)

Odhod. In zažvižgal je vlak skozi mrak.
O devojka ti, ob oknu sloné,
si čula ta vrisk, plakajoč skozi noč:
o zbogom, domovina!?

In kakor ovije se val okrog skal,
ob Gradu se lije Ljubljana,
vsa z mesecem posejana;
boječe se strehe stiskajo,
po vrsti mi križi bliskajo
poslednji, zlat pozdrav
in gasnejo v mraku daljav.

Pošastno sopihajoč
kot demon vlak gre v noč.

Mejica teče ob tiru,
za njo v polnočnem miru
gubijo se polja, s stezami prepeta,
tam breza samotna, kraljična
zakleta,
glej, mesecu kaže srebrni nakit.
z goré razgleduje se Mati Marija,
sijajna, pokojna zre svet pod
seboj,
sijajna, pokojna razliva svit...
Vasica med drevjem... in tam
domačija
gozdarja na samem... in vse za
menoj.

Pošastno sopihajoč
kot demon vlak gre v noč.

Skrij, mesec, za oblak se skrij,
naj je ne vidim, kako beži,
kako ostaja za mano
domovina...

S silo neznano
si segla mi do duše globin:
do zdaj nisem vedel, kako sem
tvoj sin,

kako te ljubim globoko...
Domovina, daj mi roko,
ne beži, ostani pri meni,
tesné, resno me okleni,
in pel ti bom pesem visoko,
pel materi češčenj,
kot ni ti še nihče pel...
Src milijon bom razvnel,
uklonil jih tvoji oblasti,
raznetil v dušah strasti
bom plemenite, mlade,
da radovoljno zaklade
najdražje pred te polože.

Zvezde, stopite z zenita
strmih višin!
Kliče vas sin,

ki vse predolgo v srcu mu spita
trpka bolest in ljubezen še nema...
V venec sklenite se, njo naj
objema,
njo, za vekove bolečin.

Daj svojo glorio, jutranja zarja!
Kličem te sredi polnoči,
kličem te z glasom stražarja,
ki šteje ure, ko noč leži.
Daj svoj škrlat,
njo ž njim ogrni,
ki žalovala v obleki je črni
dolge noč brez nad.

Ne beži, ostani pri meni,
domovina, tesno me okleni.

Pošastno sopihajoč
kot demon vlak gre v noč.

Beži... vse beži... Le v dalji
planine!
Tam zemlja je naša zakipela,
zahrepenela, v nebo je hitela,
v višino pognala se kot val,
a v naletu pod zvezdami val je
obstal...
Tako strmi zdaj sredi višine
okameneli zanos domovine:
blešče se v daljavi razdrti grebeni,
nad njimi, glej, zvezde, čuječni
plameni:
ko spi naša zemlja, le one nad njo
skrbe z menoj, bede nad nočjo...
In glej: planine in zvezde grede z
menoj,
vse drugo gubi se za mano v
pokoj.

Z menoj, ve zvezde, z menoj, ve
planine!
Razširi, raztegni se, króg
domovine,
razlij se kot morje
v brezkončno obzorje,
dom moj!
Kamor stopi mi noga — na tvojih
sem tleh,
kamor nese me jadro — na tvojih
valeh,
kamor hoče srce — pri svojih
ljudeh...

'Kam, misel? Stoj!

Pošastno sopihajoč
kot demon vlak z menoj gre v
noč —
in še danes v tuji slavi
neznanca me tuja zarja
pozdravi...

IZ PISMA PESNIKA PHILLIPA

Predsednik kluba Jadran g. Herman Jaksetič je prejel pismo od pesnika g. Martina Phillipa, katerega je klub zaprosil, da bo odkril Župančičev spomenik. V pismu se zahvaljuje za čast, ki mu je s tem izkazana in med drugim piše:

"I very much welcome the opportunity to attend and speak at this occasion. Many of my own poems deal with Europe and it makes me very happy to have contact with societies of European people who are now living in Australia but remember their own culture with love and pride."

MRAVLJA DELAVKA

V organizacijski odbor za odkrivanje Župančičevega spomenika je bil imenovan tudi g. Tone Kirn. Prevzel je težko in odgovorno nalogo ureditev prostorov in pripravo temeljne plošče za spomenik. Odgovornost je prevzel z veseljem in s tistim tihim zadovoljstvom, kakor že tolikokrat preje, kadar je bilo potrebno kaj narediti za klub.

Tone Kirn je ustanovni član Jadrana in je bil vseskozi v odboru. Skrbel je za gradbena dela in za vzdrževanje obstoječih klubskih zgradb in naprav, še posebno pa je poznan kot odličen organizator skupinskih del. Da bi si člani lažje predstavljali, kako bo izgledala dvorana, katero so nameravali zgraditi na Jadranu, je po načrtih izdelal maketo stavbe, za kar je bilo veliko zanimanje. Značilno za njega je to, da se pri delu za klub dosledno ravna po sklepih odbora. Člani Jadrana pa ga še prav posebno cenijo tudi zato, ker za svoje delo ne išče pohval in priznanj; če kdo o njem kaj pohvalnega pred njim pove, mu v njegovi skromnosti postane celo nerodno.

Na Jadranu pa je še več takšnih "mravelj", toda Tone je zagotovo eden tistih, ki so nam vedno za vzor.

ZAHVALA UČITELJICI

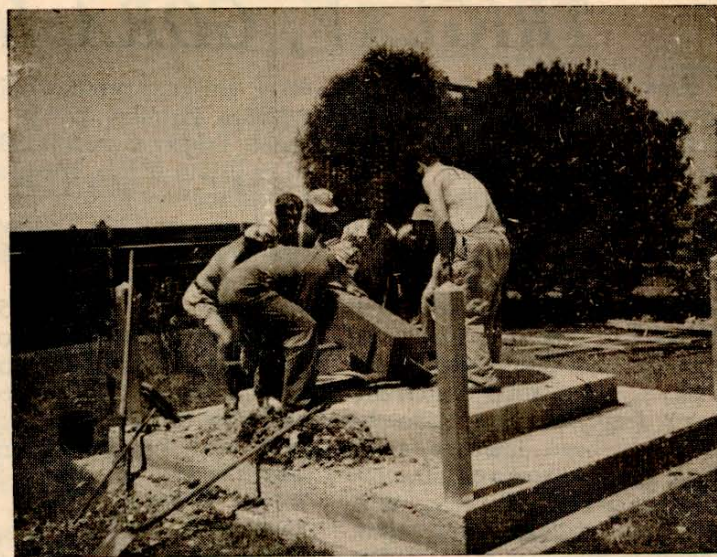
Na šolski prireditvi so se otroci in matere šolskih otrok zahvalili učiteljici Ivanki in ji izročili ček za 250 dolarjev, kolikor je, po njihovem mnenju, v preteklem letu imela stroškov s šolo. Učiteljica je bila iznenadena in lepe misli vesela, ček pa je poklonila klubu s posvetilom, naj se ta denar porabi za ureditev šolske sobe. To plemenito dejanje pa pravzaprav pokaže učiteljico Ivanko da ji je učenje slovenskih otrok le notranja potreba v želji, da ostanejo Slovenci in da bi čim bolj spoznali domovino svojih staršev. Najdražje plačilo ji je, da otroci s spoštovanjem izrekajo besedi Slovenija in Jugoslavija. Starši pa so s svojim darilom le želeli izraziti hvaležnost Ivanki, da uči otroke materini jezik.

ZAKLJUČEK ŠOLE

Ob zaključku dopolnilne šole za leto 1978 je bila na Jadranu prisrčna prireditev, katero so priredili učenci šole. Za nastop jih je pripravila njihova učiteljica, celotna prireditev pa je bila posvečena Otonu Župančiču.

Drugi del sporeda pa je dopolnil moški pevski zbor Jadran. Zopet je zadonela pesem po naše. Po naše zato, ker se nam zdi, da zveni petje naših pevcev bolj nežno in občuteno.

Na tej prireditvi smo imeli tudi goste. Prisoten je bil jugoslovanski generalni konzul za Dr. Trajkovski s soprogo, konzul s soprogo, upravnik poslovalnice J.A.T. v Melbournu g. Milanovič in Matjaž Vodušek direktor Euro Furniture (Slovenije Lesa) tudi s soprogo.

JAVNA ZAHVALA JAT-u

Člani Slovenskega P. Socialnega Kluba Jadran se iz vsega srca zahvaljujejo upravi Jugoslovanskega Aero Transporta v Melbournu in domovini za nadvse cenjeno uslugo, ki so jo izkazali našemu klubu s tem, da so brezplačno pripeljali v Avstralijo kip Otona Župančiča in nam podarili letalsko karto do domovine in nazaj ter za prikazovanje dokumentarnega filma "Slovenija v sliki in besedi". Posebna zahvala upravniku JAT-ove poslovalnice v Melbournu g. Milanoviču.

Klub Jadran priporoča vsem bralcem "TRIGLAVA", da potujejo z letali naše letalske družbe J.A.T., saj nas prav J.A.T. najlepše povezuje z domovino!

VELIKA ČAST ZA KLUB JADRAN

Odborniki kluba Jadran so po temeljitem preudarku sklenili da bo Župančičev spomenik odkril kakšen pomembnejši avstralski kulturni delavec. Odločili so se, da bodo zaprosili g. Martina Philipa, pesnika, ki je izdal že več pesniških zbirk, in univerzitetnega profesorja, ki predava exropsko literaturo na Monash University v Melbournu. Ko je zvedel za to željo in prošnjo, je bil silovito iznenaden in srečen. Rekel je, da se bo takoj posvetil jugoslovanski in še prav posebno slovenski literaturi. Vsporedili bi ga lahko s sodobnim slovenskim pesnikom Cirilom Zlobcem.

KANGLICA

(Oton Župančič)

Deklica šla je po vodo z lepo srebrno kanglico. Zora ne nebu sevala, ptičica v logo pevala. Jagoda zrela nudi se: "Daj, le za hip pomudi se!" "Jagoda rdečka — dober dan! Ali moj bratec je bolan, in on ozdravel prej ne bo, da mu prinesem z vrelca vodo, deklica moram zajeti jo, predno še once obsveti jo..." Hladne vodice zajela je, bistro domov odhitela je. Deklica šla je po vodo z lepo srebrno kanglico, deklica je domov prišla, kanglica bila zlata vsa.

Slike na strani 5. in 6. so pesnetki z JADRANA v Melbournu in predstavljajo prostovoljno delavce (žal samo nekatere), ki so žrtvovali tedne in tedne svojega časa za skupnost.

ŽUPANČIČ VZGAJA

Učenci Slovenske Dopolnilne Šole Jadran pridno spoznavajo pesnika Otona Župančiča preko njegovih pesmi. Ob tem pa se ne učijo le slovenščine, pač pa se tudi vzgajajo v čuteče dobre ljudi. Vsaka njegova pesem ima vzgojni pomen. Pesem "Ciciban in Čebela" govori o pridnosti in odkritosrčnosti, obsoja pa laž. "Ciciban Cicifuj" uči, da se umivamo in da cenimo čistočo. "Kanglica" pa prikaže ljubezen med otroci in pripravljenost sestrice, da pomaga bolnemu bratcu, saj teče še pred zoro k studencu po zdravilno vodo, ki ga bo ozdravila. Vse pesmi so učencem razložene, tako da jih pravilno doumejo.

Ko je učiteljica ga. Ivanka imela na Radiu 3EA razgovor, v katerem je obširno obrazložila pomen in potek odkrivanja spomenika, je pripravila tudi 9 let-

no učenko Patricijo Surino, da je recitala na radiu pesem "Kanglica". Vedeti je želela, koliko učenka pesem razume, zato jo je vprašala, zakaj se deklica ni ustavila pri rdečih in dišečih jagodah. Učenka ji je lepo odgovorila, da mora biti sestrici več do bratca, kot do dišečih jagod. Na vprašanje pa, zakaj je morala zajeti vodo, predno jo je sonce obsvetilo, pa ni vedela odgovoriti. Učiteljica ji je pomagala: Ker ima voda zdravilno moč samo pred sončnim vzhodom in da je pomagala bratcu, ji ni bilo težko vstati tako zgodaj. Dobro delo lahko storiš le, če nisi lenuh. Tedaj pa se je deklica zdržnila. Zaupala ji je, da so to jutro vsi bolj dolgo ležali, ker so bili prejšnji večer na obisku pri prijateljih. Učiteljica jo je potolažila, da človek še ni lenuh, če enkrat bolj dolgo poleži.

Patricija je pesmico doživela po svoje. Tudi ona ima bratca...

RAZSTAVA IZUMOV

REKA — Tu je bila VI. jugoslovanska razstava izumov, tehničnih izboljšav in novitet "Rast Yu 78". Posebni ocenjevalni odbor je letošnjo veliko nagrado jugoslovanske žirije dodelil Gorenju iz Velenja za skupni prikaz eksponatov in za razvoj inventivne dejavnosti. Zlate plakete so med drugimi dobili M. Japelj, M. Hohnjec, N. Vitezović in P. Jerman iz novomeške Krke in Gorenje za pralni stroj z možnostjo kombiniranja programov varčevanja. Srebrne plakete so dobili Andrej Janc iz lendavske "Nafte", M. Japelj, M. Oklobdžija in D. Babič iz Krke, Elektrokovina Elektronika iz Maribora, Novole s iz Novega mesta, Kla-

divar Žiri, Libela iz Celja in Gorenje za pralni stroj z elektronskim programatorjem; bronaste plakete pa so dobili Alojz Tomazin iz koprškega Cimosa in Ngrdo "Nikola Tesla" reške. Vldo Oblk iz Železne Štore. ga "Novega lista" je letos dobil inž. Vladimir Zima iz rafinerije Nafta iz Reke za napravo za oceno termičnih strojev motornih olj in dodatkov.

13,5 MILIJONA TURISTOV

— Po najnovejših statističnih podatkih se je v prvih osmih mesecih letos mudilo v Jugoslaviji nekaj več kot 13,5 milijona turistov. Zabeležili so 68 milijonov nočitev, kar je za 14 odstotkov več kot lani.

SLOVENSKI KLUB PLANICA

vabi vse rojake in njihove prijatelje na

SLOVENSKI LETNI BAL — 1979

v soboto 28. aprila 1979 ob 7.30h zvečer
v WOLLONGONG TOWN HALL — WOLLONGONG.

Cena: \$4.00, upokojenci in šolska mladina \$2.00

Vstopnice lahko naročite pri odboru Planice —
P.O. Box 84, DAPTO, 2530 ali telefonsko na (042)-61 4075

TRIGLAV, GORA IN SYMBOL

Kmalu bo tisoč let, kar je merseburški škof Thietmar opisal Štetin na Pomorjanskem, troglavo mesto na treh gričih, kjer so imeli poganski severni Slovani svoja svetišča. Najvišji grič je bil posvečen bogu Triglavu, njegov troglavi kip je krasil hramovo notranjščino. Razširjevalec krščanske vere škof Oton Bamberški je bojda, tako pišejo njegovi biografiji, z lastno roko razbil Triglavov trup. Tri glave, ki so slovanskemu bogu dale ime, pa je Oton poslal papežu Kalikstu v Rim, da bi dokazal versko spreobračanje podložnih mu rodov. Takrat je bila tudi prvič zapisana beseda Triglav (Triglous).

Za časa prosvetljenstva sta Zoisov in Vodnikov krožek mrzlično iskala sledi staroslovenske kulture. Linhart je postavil boga severnih Slovanov v Julijske Alpe, ker nosi njihov najvišji vrh isto ime. Takole je zapisal: "Triglav, triglavi bog, kako že ime pove, ker so mu pripisovali gospodstvo nad zrakom, zemljo in vodo. Častili so ga posebno Slovani, prebivajoči v severni Nemčiji, kjer so mu zgradili lepe hrame. Gora v Bohinju, ki je najvišja na Kranjskem, polna slik divje narave, je menda imenovana po tem božanstvu."

Poskusov, ki naj dokažejo vsaj možnost, da so imeli Slovenci goro Triglav za boga, je bilo seveda še več. Večinoma izvirajo iz želje dokazati slovensko starožitnost. Morda je to najbolj povedal dr. V. Bohinec, ki si je postavil naslednje vprašanje: "Ali ima Triglav svoje ime res po starem troglavem slovanskem bogu?" Sam sebi odgovarja in še naprej dvomi: "Verjetneje je, da je ta predstava nastala šele pozneje pri domoljubnih pisateljih, akoravno ni izključeno, da so ga tudi naši predniki častili."

Dejstvo je tudi danes, da nam primerjalno veroslovje žal ne more nuditi dokazov za obstoj boga Triglava med Slovenci. Za znanost je ime naše najvišje gore skrivnost.

Po drugi strani pa je "triglav" zelo stara beseda severnih in južnih Slovanov; z njo se še danes srečujemo na Pomorjanskem, v dolini Ibra, v Črni gori, Dinarškem gorstvu itd. Zanimivo je tudi prizadevanje Adolfa Gstir-

nerja, graškega profesorja in Kugyjevega vrstnika, ki je sledil imenu Triglav v srednji vek. Našel je listino iz leta 1664, skupaj z Orožnom in Rusom pa dokazal, da je moral biti Triglav omenjen kot mejna točka v še starejših, danes izgubljenih virih. Najstarejši sega v leto 1452.

Zanimivo je tudi, da so stari prebivalci Julijskih Alp novonasteljenim Slovincem posredovali tudi svoje označbe za glavna pogorja, kraje in reke. Iz pred slovanske dobe so imena Savus, Dravus, Aesontius (Soča), Julijske Alpe, Koroško, Kranjsko, Karavanke in še nekatera druga. Domala vsa ostala krajevna imena v Julijskih Alpah pa so slovanskega izvora (Mangrt, Travnik, Vršič, Prosek, Zadnjica, Pihačec, Luknja, Krma itd.); lahko torej trdimo, da so bili Slovenci No.5

prvi, ki so te gore in planine poimenovali. Čeprav najstarejši viri slovanskega Triglava ne omenjajo, je vendar zelo verjetno, da sega ime v pogansko dobo Slovencev.

Druga pota, ki naj bi pripeljala do izvora imena Triglav, naj bi bila oblika te gore. Znameniti Kugy pripoveduje, da je že v mladih letih iskal v Triglavu tri vrhove, pa je odnehal, "saj treh vrhov v hribolažčevem smislu ni, vsaj ne takih, ki bi tako zadeli v oči, da bi ga vsakdo zaradi tega imenoval Triglav. Tudi Mali Triglav ni vrh..."

Prof. dr. A. Melik pa nasprotno trdi, "da se tri glave od bohinjske strani, kjer imamo sledove najstarejše obljudenosti, prav dobro vidijo, posebno od Velega polja. Prav tako se tri glave jako dobro vidijo iz osrednje Slovenije, vzemimo iz okolice Ljubljane."

Naš znani geolog Ferdo Seidl je videl samo dva vrha, po dr. Henriku Tumi pa je dal Triglavu ime slovanski pastir z južne strani. Tuma: "Ko sonce obsije proti poldnevu triglavsko teme, zariše zadnja senca obliko treh glav. Še točneje se vidi Triglav, ko prvi sneg pobeli vrhove skalnatih dveh žmul tik pod vrhom. Raz goriško mejno gorovje od juga, pa tudi iz vasi Fužine, se takrat troglavi vrh prav točno izraža. Od severa te oblike od nikoder ne dobimo; zato je Triglav le bohinjsko ime in Valvasor je mogel od gorenjske strani čuti samo za ime Krma."

Za konec še mnenje Evgena Lovšina, dolenjskega rojaka in planinskega pisatelja, ki je svoje življenje posvetil raziskovanju življenja Otona Župančiča, ekonomiji in goram. V knjigi "V Triglavu in v njegovi sosesčini" pravi takole:

"Pred nami sta dve ostro začrtani tezi o poimenovanju našega najvišjega gorovja in vrha; po staroslovanskem bogu Triglavu in po gorski Triglavovi obliki. Prvi domnevi manjka dokazov, pa so se mnogi znanstveniki, posebej geografi, opredelili za drugo stališče. Pojavile so se nemajhne težave. Gstirner, Kugy in Tuma vidijo samo en vrh, Seidl dva, Melik in Rus pa tri in več.

Tisti, ki so videli tri vrhove ali vsaj tri sence, pa se ne ujemajo niti v nebesni strani, eni so za južno, drugi za severno, niti v kraju opazovanja, naštevajo kraje Velo polje, Dovje, Ljubljansko polje, Bohinj in goriške gore."

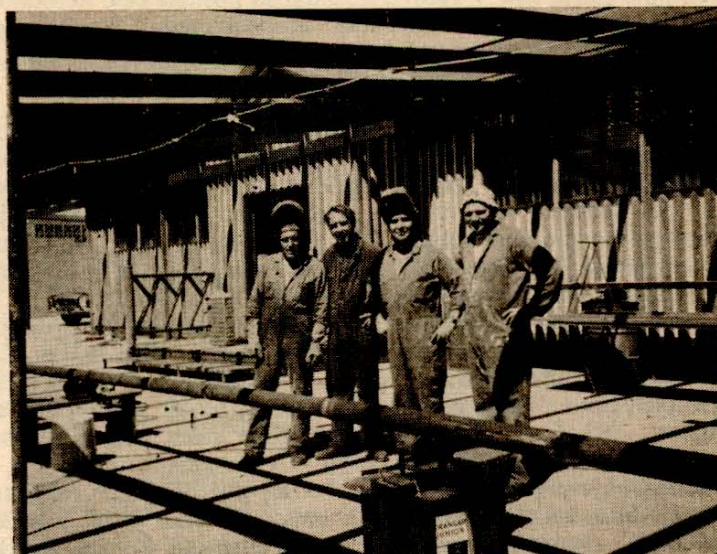
Lovšin dodaja, kako nekateri trdijo, da ima Triglav celo šestro imen: Triglav, Trgwou, Krma, Babji zob, Kum, Klek, Beli vrh. Današnja in prihodnje gene-

racije pa bodo vedele samo še za Triglav.

Najbrž nikoli ne bo odgovorjeno na vprašanje, od kdaj, od kod in zakaj ime Triglav. Po drugi strani najvišja jugoslovanska gora celo treh vrhov nima, saj v hribolažčevem smislu ne.

In vendar je Triglav več kot 2863 metrov visok kup skalovja in kamenja. Za Slovence je Triglav gora in simbol. Enoten simbol, ki je pomagal dobiti že prenekatero bitko.

(Iz Dolenjskega lista)

OBVESTILO UREDNIŠTVA

Povsod, tudi pri izdajanju lista, naletimo na težave, posebno, če prihaja papir za časopis skozi pristanišča. Ta številka prihaja zato malo pozno, naslednja pa bo malo pohitela. Dopisi morajo biti v uredništvu vsaj do 23. aprila. V isti številki bomo objavili tudi nadaljne prispevke Cankarjevega tekmovanja, kar je v tej številki zaradi pomankanja papirja izpadlo.

Najbolj izkušena jugoslovanska potovalna
agencija v Avstraliji je

ADRIATIC

TRADE & TOURIST CENTRE PTY. LTD.

Citv: Market St., telefon 29-5210

Newtown: 347 King St., telefon 516-1558

Melbourne: 177 Collins St., telefon 63-7441

POSLUŽITE SE ZNIŽANIH CEN

LETALSKEGA POTOVANJA V EVROPO

IN ZDRUŽENE DRŽAVE. POVRATNA KARTA

ZA JUGOSLAVIJO \$564 (izven sezone)

Potujete lahko z J.A.T.-om ali QANTAS-om.

Številni uradi CENTROTURISTA po vsej Jugoslaviji in drugih državah sveta vam omogočajo brezkrbno pripravo in potovanje v vse dele sveta.

Za vse podrobnosti se obrnite na svojega rojaka

RATKA OLIP-a

ki vodi naš urad v Newtownu, 347 King St.,
tel.: 516-1558. Po urah 32-486

Potovanje z nami je enostavno in varno.

PLANICA DELA ČAST SLOVENCEM

"Planica" se le bolj poredko oglašja. Opravičilo, ki ga dajejo je razumljivo in resnično — preveč dela in premalo časa. Ni skoro meseca, včasih pa je tudi kar tedensko, da beremo v časopisu v Wollongongu o delu in uspehih tamkajšnjega slovenskega kluba PLANICA, ki ga zdaj že vrsto let vodi njego v neumorni predsednik g. Zvonko GROZNIK.

Takole pišejo o Planici:

"Yugoslavs gave the region another distinctive reason for a community get-together — a village wedding fashioned on a Slovenian country wedding where the activities carry on for a week."

"Wollongong Show-girl final-

POTNIŠKA AGENCIJA

GIMINI

TRAVEL SERVICE

član

I.A.T.A., A.P.A.C., A.F.T.A.

65 Belmore Rd.,

RANDWICK, N.S.W.

Vam nudi izredne ugodnosti pri potovanju z ladjami ali letali. Organizira tudi skupinska potovanja.

Sales representative:

Yarie Nikolic, telefon 42 1249

ist Tanja BESEDNJAK, 17, of Fairy Meadow, a Smith's Hill Girls' High School student, likes all sports, music, reading and folk dancing"... nad tem napisom je četrt strani velika slika zavednega slovenskega dekleta, ki z vedrim in nasmejanim obrazom gleda v bodočnost.

Klub, ki vzgaja tako mladino, je res nekaj vreden!

In še:

"More than 400 people, including the Vice Consul at the Yugoslav Consulate in Sydney, Mr. Božo CERAR, attended annual Slovenian Ball at Wollongong Town Hall. Other guests including Wollongong Lord Mayor Alderman Frank Arkell, Alderman Peter Hilton and Member for Wollongong Mr. Eric Ramsay.

Performances by the 40 member Slovenian mixed choir and the Slovenian folklore dance group highlighted the ball.

Forty dancers in Slovenian national costume performed publicly for the first time at the ball. Guests enjoyed a typical Slovenian meal complete with traditional walnut cake."

In komaj se dobro konča ena prireditve, nas PLANICA že vabi na drugo:

BRALCEM

Z ozirom na pomen odkritja Župančičevega spomenika pri klubu JADRAN, smo to številko lista posvetili predvsem pesniku Župančiču in klubu, ki mu je postavil spomenik. V naslednji številki bodo na vrsti drugi.

A R E N A

TRAVEL AGENCY AND RECORD BAR

334 PARRAMATTA ROAD, STANMORE, 2048,

Tel.: 560 5216, a.h. 560-8149

Naše usluge so:

Brezplačno urejemo Vaše dokumente: potne liste, vize, rojstne liste, carinska potrdila, polnomočja, prihod Vaših sorodnikov in prijateljev in druge podobne usluge.

Smo zastopniki vseh letalskih družb in knjižimo po Vaši izbiri! Urejujemo vse, kar je v zvezi z Vašim potovanjem v domovino ali iz domovine ali v katerokoli mesto ali deželo na svetu.

Seveda najhitreje in najkrajše potovanje v staro domovino pa je z letali Qantasa in Jata!

Da bi se lažje sporazumeli v slovenskem jeziku, se obračajte na našega izkušenega strokovnjaka v potovalnih zadevah

LOJZETA KOŠOROKA

njegov naslov je:

25 GOULD AVENUE, PETERSHAM 2049

Tel.: (Sydney) 560 8149

PLANICA IMA SVOJO ŠOLO

Obiskuje jo 30 učencev. Šolo vodi poklicna učiteljica ga. Nada Vučko. Pouk je ob ponedeljkih med 6. in 8. uro zvečer v Unanderra Public School, Princes Highway, UNANDERRA. Pripeljite tudi vi svoje otroke.... in ne pozabite na....

VELIKI SLOVENSKI BAL

28. aprila 1979 v Wollongong Town Hall, Wollongong. Vstopnice na prodajo pri g. Rudolfu tel.: 28 9314 (Globe Arcade, Wollongong). Na prireditvi bo žrebanje srečolova — glavni dobiček: DARILO J.A.T.-a — prosta, povratna letalska karta za Jugoslavijo.

Vsi vabljeni!

PLANICA — Wollongong

YUGOSLAV

AIRLINES

Najkrajša in najenostavnejša pot domov je z J.A.T.-om.

Letala jugoslovanske letalske družbe imajo direktno zvezo med Sydneyem in Beogradom. Odlet iz Sydneya vsak četrtek ob 4.15 h popoldne in vsako nedeljo ob istem času.

Vsa pojasnila lahko dobite pri vašem potniškem agentu ali pa v pisarni.

YUGOSLAV AIRLINES

126 Phillip Street, SYDNEY telefoni 221-1666

Za rezervacije telefonirajte na: 221-2199.

Pisarna je odprta od 9h zjutraj do 5.30 h popoldne, kakor tudi ob sobotah dopoldne med 9. in 12. uro.

Rojaki v Victoriji in Meulbourne imajo na razpolago naše urade na

111 St Georges Terrace

PERTH — Tel.: 322-2032 ali 322-2932

124 Exhibition St., MELBOURNE

Tel.: rezervacija 63-6017

prodaja kart 63-6191

NOVE, ZNIŽANE CENE SO ŽE V VELJAVI.

POVRATNA KARTA • Sydney/Melbourne — Beograd — \$564 (izven sezone)

Za več informacij nam telefonirajte ali se obrnite na vašo potovalno agencijo.

Hladilniki znamke Pacific iz Velenja

Postavi še danes košček domovini v svoj dom

Ime Gorenje je postalo legenda poslovne uspešnosti in evropske dovršenosti s svojimi gospodinjskimi aparati, ki se uporabljajo širom Evrope in Amerike. V širokem izboru gospodinjskih aparatov je tudi program hladilnikov in zmrzovalnikov, ki jih Gorenje plasira na tem tržišču pod avstralsko znamko Pacific by Gorenje. Enovratni hladilniki so na razpolago v velikosti od 90 — 290 litrov. 250 litrski dvovratni hladilnik je posebnost v disignu in kvaliteti funkcije. Torej, če mislite imeti košček domovine v svojem domu nabavite Pacific by Gorenje — legenda evropske dovršenosti.

Pacific 10
(model H 102 B)

Elegantni dvovratni hladilnik/zmrzovalnik z avtomatskim odtajevanjem v hladilnem prostoru in odlikami kot so: tanke stene s poliuretansko izolacijo, pokritim prostorom za mlečne proizvode, štiriveznim zmrzovalnim prostorom s temperaturo — 24°C in drugimi vrtilinami, predstavlja skupaj s konkurentno cenno idealni kompaktni dvovratni hladilnik.

Pacific 11
(model H 728)

Je družinski 290 litrski hladilnik, ki mu s pritiskom na gumb avtomatično odzimate odvišni led. Vsebuje polnoširinski zmrzovalnik, oddelek za meso, poseben prostor za shranjevanje mlečnih izdelkov, obširen prostor za steklenice in še mnogo drugega. Pacific 11 je velikani med kompaktnimi hladilniki.

Hladilniki in zmrzovalniki znamke Pacific so na prodaj v vseh večjih trgovinah širom Australije z enoletno polno garancijo za hladilni sistem so vključeni v ceni.

Poglejte si še danes svoj bodoči družinski hladilnik pri ...

PACIFIC
by gorenje
A LEGEND IN EUROPEAN EXCELLENCE

Naši hladilniki so vam na razpolago pri:
NORMAN ROSS — Sydney
WALTONS LTD. — Sydney
BURKE'S BARN — Hobart
STEWARTS WAREHOUSE — Brisbane
GODFREYS PTY. LTD. — Adelaide
PAVLIDIS DISCOUNTS — Melbourne

AUSTRALIA'S No 1
COMPACT REFRIGERATORS

Kot kaže
fotografija, niso
pri JADRANU
samo delali.
Za žejne sta
skrbeli med drugimi
tudi predsednica
ženske sekcije
BRANKA ISKRA
(na levi) in
DRAGICA KALC.

SMRT EDVARDA KARDELJA

Ko je bil tekst za februarško številko "Triglava" v glavnem že postavljen, smo dobili iz Ljubljane žalostno vest, da je umrl eden izmed glavnih in najzmožnejših voditeljev sedanje Jugoslavije in slovenskega naroda, EDVARD KARDELJ. Smrt ga je doletela v Ljubljani 10. februarja. Pokopali so ga v Ljubljani v grobnici HEROJEV ob prisotnosti predstavnikov političnih, vojaških in delavskih organizacij ter številnih tujih diplomatskih predstavnikov. Pogreba se je udeležil tudi predsednik jugoslovanske republike JOSIP BROZ, ki je vsled pogreba prekinil svoj uradni obisk arabskih držav. O pomembnosti Kardeljevega dela za Slovence in Jugoslavijo bomo pisali v prihodnji številki.

"SQUASH"

V nedeljo 18. februarja so se pomerili v spretnosti "squasha" mladinci Triglava in S.D.S. Skupno je tekmovalo 11 igralcev. Triglavčani so biti številčno močnejši, zato jim je bil tudi izid bolj naklonjen. Po tekmah so se mladinci zbrali na Triglavu k večerji in okrepčilu. V imenu Triglav Community Centra jim je predsednica ga. Marija Verko podelila spominske trofeje. Tekmovanje je s pomočjo mladincev organiziral g. Izidor KARBIČ, za kar mu najlepša hvala. Triglavski zmagovalci so bili: Sue Karbič, Diane Lowe, David Jakšetič, Grant Lowe, Danny Jakšetič.

ZMAGA BALINARJEV

Pri nedavnem tekmovanju za Prešernov pokal, ki ga je organiziralo S.D.S., so zmagali triglavski balinarji z ekipo, ki so jo sestavljali: Karlo Samsa, Tone Šuštar, Pavel Barba in Milan Brožič.

PRIZNANJE SLOVENŠČINI

Education Department v N.S. W. je letos priznal slovenščino kot maturitetni predmet. Pouk slovenščine na tukajšnjih srednjih šolah je ob sobotah dopoldneci n sicer v Ashfieldu (2 oddelka) in v Bankstownu (2 od-

delka). Število uencev je približno isto, kot je bilo v lanskem "poskusnem" tečaju.

Sprejem članov Slovenske izseljenske matice

Triglavska skupnost pripravlja sprejem delegaciji S.I.M. v petek 16. marca ob 7.00 h zvečer v prostorih Triglava, St. Johns Park. Navzoč bo tudi akademski kipar Zdenko KALIN, ki je izdelal "našega" CANKARJA. Vsi člani in rojaki vabljeni.

SLAKI VABIJO TRIGLAV

Lojze Slak, vodja priljubljene skupine slovenske popularne glasbe "Trio Lojzeta Slaka" in kvinteta "Fantje s Praprotna" je poslal klubu Triglav povabilo na jubilejni koncert SLAKOV, ki bo 16. marca t.l. v Hali Tivoli v Ljubljani. Na tem koncertu (ob priliki 25. obletnice ansambla) bo tovarna gramofonskih plošč Heledon iz Ljubljane, podelila ansamblu tretjo zlato ploščo, RTV Ljubljana pa drugo zlato kaseto.

Triglav obžaluje, da vsled tako kratkega časa ne more poslati na koncert svojega zastopnika, želi pa ansamblu, ki nam je pred leti s svojim obiskom prinesel toliko lepih ur, OBILO USPEHOV V BODOČE Z ŽELJO, DA BI NAS ŠE ENKRAT OBIŠKAL.

Triglav Community Centre
sprejema prijave za

DRUGI DEBUTANTSKI PLES TRIGLAVA

Prijavijo se lahko vsa dekleta v starosti od 16. do 21. leta, če so starši Slovenci (ali vsaj eden od njih).

Drugi triglavski debutantski bal bo v soboto 6. oktobra 1979 v Liverpool Town Hall, LIVERPOOL.

Ker so priprave za debutantski nastop dolgotrajne, vabimo dekleta, da se čimprej prijavijo; razen tega je število debutantk, kot veste, omejeno. Če se spomnite uspešne lanskoletne prireditve, se vam gotovo ne bo težko odločiti.

Prijave sprejema ga. Marija Verko, predsednica Triglav Community Centre tel: 601 1420 ali predsednica Triglav Youth gdc. Anica Kranjc tel: 621 2562. Prijavite se lahko tudi pisмено na uredništvo "TRIGLAVA" P.O. BOX 40, SUMMER HILL, 2130.